EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

1. detsember 2011 *

Kohtuasjas C-145/10,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Handelsgericht Wien'i (Austria) 8. märtsi 2010. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 22. märtsil 2010, menetluses

Eva-Maria Painer

versus

Standard VerlagsGmbH,

Axel Springer AG,

Süddeutsche Zeitung GmbH,

Spiegel-Verlag Rudolf Augstein GmbH & Co KG,

Verlag M. DuMont Schauberg Expedition der Kölnischen Zeitung GmbH & Co KG,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees K. Lenaerts, kohtunikud J. Malenovský (ettekandja), E. Juhász, G. Arestis ja T. von Danwitz,

kohtujurist: V. Trstenjak,
kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

– E.-M. Painer, esindaja: *Rechtsanwalt* G. Zanger

– Standard VerlagsGmbH, esindaja: *Rechtsanwältin* M. Windhager

– Austria valitsus, esindaja: E. Riedl,

– Hispaania valitsus, esindaja: N. Díaz Abad,

– Itaalia valitsus, esindaja: G. Palmieri, keda abistas *avvocato dello Stato* M. Russo

– Euroopa Komisjon, esindaja: S. Grünheid,

olles 12. aprilli 2011. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse, kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (EÜT 2001, L 12, lk 1; ELT eriväljaanne 19/04, lk 42) [määruse pealkirja tõlget on täpsustatud Euroopa Kohtus] artikli 6 punkti 1, ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas (EÜT L 167, lk 10; ELT eriväljaanne 17/01, lk 230) artikli 5 lõike 3 punktide d ja e ning lõike 5 tõlgendamist.

2 See taotlus esitati vabakutselise fotograafi E.-M. Paineri ja viie ajalehtede kirjastaja, nimelt Standard VerlagsGmbH (edaspidi „Standard”), Axel Springer AG (edaspidi „Axel Springer”), Süddeutsche Zeitung GmbH, Spiegel-Verlag Rudolf Augstein GmbH & Co KG ja Verlag M. DuMont Schauberg Expedition der Kölnischen

Zeitung GmbH & Co KG vahelises vaidluses selle üle, et viimased kasutasid Natascha K. fotosid.

Õiguslik raamistik

Rahvusvaheline õigus

3 Intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide leping, mis on toodud Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamislepingu (allkirjastatud Marrakešis 15. aprillil 1994) 1 C lisas, kiideti heaks nõukogu 22. detsembri 1994. aasta otsusega, mis käsitleb Euroopa Ühenduse nimel sõlmitavaid tema pädevusse kuuluvaid küsimusi puudutavaid kokkuleppeid, mis saavutati mitmepoolsete kaubandusläbirääkimiste Uruguay voorus (1986–1994) (EÜT L 336, lk 1; ELT eriväljaanne 11/21, lk 80).

4 Intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingu artikli 9 lõikes 1 on sätestatud:

„Liikmed järgivad Berni [kirjandus- ja kunstiteoste kaitse] konventsiooni [(Pariisi 1971. aasta 24. juuli redaktsioon), muudatustega 1979. aasta 28. septembrist, (edaspidi „Berni konventsioon")] artikleid 1–21 ja selle lisa. Liikmetel ei ole siiski käesoleva

lepingu põhjal õigusi ega kohustusi konventsiooni artikli 6 a alusel tagatavate või sellest tulenevate õiguste suhtes."

5 Berni konventsiooni artikli 2 lõige 1 sätestab:

„Väljend „kirjandus- ja kunstiteosed" hõlmab igasuguseid tooteid kirjanduse, teaduse või kunsti valdkonnas, sõltumata selle väljendusviisist või -vormist, nagu näiteks raamatuid, brošüüre ja teisi kirjutisi; loenguid, pöördumisi, jutlusi ja teisi samalaadseid teoseid; draama- või muusikalisi draamateoseid; koreograafiateoseid ja pantomiimiteoseid; muusikateoseid tekstiga või ilma tekstita; kinematograafiateoseid, millega võrdsustatakse kinematograafiale analoogsel viisil valminud teosed; joonistus-, maalikunsti-, arhitektuuri-, skulptuuri-, graveerimis- ja litograafiateoseid; fotograafiateoseid, millega võrdsustatakse fotograafiale analoogsel viisil valminud teosed; kujutava kunsti teoseid; illustratsioone, kaarte, plaane, visandeid ja kolmemõõtmelisi teoseid geograafia, topograafia, arhitektuuri või teaduse valdkonnas."

6 Berni konventsiooni artikli 10 lõige 1 sätestab:

„Lubatud on tsiteerida teost, mis on juba õiguspäraselt üldsusele kättesaadavaks tehtud, kuid tingimusel, et tsiteerimine vastab ausale praktikale ja selle ulatus ei ületa eesmärgiga põhjendatud mahtu, kaasa arvatud tsitaadid ajaleheartiklitest ja perioodilistest väljaannetest pressikokkuvõtete kujul."

7 Berni konventsiooni artikkel 12 sätestab:

„Kirjandus- ja kunstiteoste autoritele kuulub ainuõigus lubada teha nende teoste kohandusi, seadeid ja teoste muid töötlusi."

8 Berni konventsiooni artikli 37 lõike 1 punkti c kohaselt:

„Juhul kui arvamused erinevate tekstide tõlgendamisel ei ühti, juhindutakse prantsusekeelsest tekstist."

9 Ülemaailmse Intellektuaalse Omandi Organisatsioon (WIPO) võttis 20. detsembril 1996 Genfis vastu WIPO esituste ja fonogrammide lepingu ning WIPO autoriõiguse lepingu. Need kaks lepingut kiideti ühenduse nimel heaks nõukogu 16. märtsi 2000. aasta otsusega 2000/278/EÜ (EÜT L 89, lk 6; ELT eriväljaanne 11/33, lk 208).

10 WIPO autoriõiguse lepingu artikli 1 lõikes 4 on ette nähtud, et lepinguosalised juhinduvad Berni konventsiooni artiklitest 1–21 ja selle lisast.

Liidu õigus

Määrus nr 44/2011

11 Määruse nr 44/2001 põhjenduste 11, 12 ja 15 kohaselt:

„(11) Kohtualluvuse eeskirjad peavad olema hästi etteaimatavad ning lähtuma põhimõttest, et tavaliselt on kohtualluvus seotud kostja alalise elukohaga ning

seepärast peab kohtualluvus alati olemas olema, välja arvatud teatavatel täpselt määratletud juhtudel, kui kohtuvaidluse sisu või osapoolte autonoomia eeldab teistsugust seotust. [...]"

(12) Lisaks kostja alalisele elukohale peaks kohtualluvusel olema ka muid aluseid, mis toetuksid tihedale seosele kohtu ja menetluse vahel või aitaksid kaasa tõrgeteta õigusemõistmisele.

[...]

(15) Harmoonilise kohtumõistmise huvides tuleb samaaegsete menetluste võimalust võimalikult vähendada ja tagada, et kahes liikmesriigis ei tehta vastuolulisi kohtuotsuseid. […]"

12 Määruse nr 44/2011 artikli 2 lõige 1 sätestab:

„Käesoleva määruse kohaselt kaevatakse isikud, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, selle liikmesriigi kohtutesse nende kodakondsusest hoolimata."

13 Selle määruse artikli 3 lõige 1 näeb ette:

„Isikuid, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, saab teise liikmesriigi kohtusse kaevata üksnes käesoleva peatüki 2.–7. jaos sätestatud korras."

14 Sama määruse II peatüki 2. jagu „Kohtualluvus erandjuhtudel" sisaldab artiklit 6, mille lõige 1 sätestab:

„Isiku, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, võib kaevata ka:

1) juhul kui kostjaid on mitu, selle paiga kohtusse, kus on neist ühe alaline elukoht, tingimusel, et nõuded on sedavõrd tihedalt seotud, et eri menetlustest tulenevate vastuoluliste otsuste ohu vältimiseks oleks soovitav neid menetleda ning otsuseid teha üheskoos".

Direktiiv 93/98/EMÜ

15 Nõukogu 29. oktoobri 1993. aasta direktiivi 93/98/EMÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitse tähtaja ühtlustamise kohta (EÜT L 290, lk 9; ELT eriväljaanne 17/01, lk 141) põhjendus 17 sätestab:

„fotode kaitse kord on liikmesriikides erinev; fotograafiateoste, eelkõige oma kunstiliste või kutsealaste omaduste tõttu siseturul oluliste teoste kaitse tähtaja piisavaks ühtlustamiseks tuleb määratleda käesoleva direktiiviga nõutav algupärasuse tase; fotograafiateos Berni konventsiooni tähenduses on algupärane, kui see on autori enda intellektuaalne looming, mis kajastab tema isiksust ning sealjuures ei võeta arvesse

muid tingimusi, näiteks väärtust ega otstarvet; muude fotode kaitsega peaks tegelema siseriiklik õigus".

16 Selle direktiivi artikli 1 lõige 1 näeb ette, et Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsiooni artiklis 2 osutatud kirjandus- või kunstiteose autori õigused kehtivad autori eluajal ja 70 aastat pärast tema surma.

17 Nimetatud direktiivi artikkel 6 sätestab:

„Fotosid, mis on algupärased, s.o mille puhul on tegemist autori enda intellektuaalse loominguga, kaitstakse vastavalt artiklile 1. Kaitse kohaldamise otsuse tegemisel ei kohaldata muid kriteeriume. Liikmesriigid võivad ette näha muude fotode kaitse".

18 Direktiiv 93/98 kodifitseeriti ja tunnistati kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiiviga 2006/116/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitse tähtaja kohta (ELT L 372, lk 12), mis sisaldab põhimõtteliselt samu sätteid. Direktiiv 2006/116 jõustus 16. jaanuaril 2007.

19 Sellegipoolest kohaldatakse põhikohtuasjale direktiivi 93/98, lähtudes asjaolude toimumise ajast.

Direktiiv 2001/29

20 Direktiivi 2001/29 põhjendused 6, 9, 21, 31, 32 ja 44 on sõnastatud järgmiselt:

„(6) Ühenduse tasandil pole ühtlustamist toimunud, seepärast võivad siseriiklikul tasandil võetavad seadusandlikud meetmed, mida on mitmes liikmesriigis tehnoloogilistele väljakutsetele vastamiseks juba võetud, kaasa tuua erinevusi kaitse osas ning seega ka piirata intellektuaalomandit sisaldavate või sellel põhinevate teenuste ja toodete vaba liikumist, mis viivad siseturu killustumise ja õigusliku järjepidevusetuseni. Selliste õiguslike erinevuste ja ebakindluse mõju suureneb veelgi infoühiskonna edasise arengu käigus, mis on juba oluliselt suurendanud intellektuaalomandi piiriülest kasutamist. Nimetatud areng jätkub ning peakski jätkuma. Märkimisväärsed kaitsega seotud õiguslikud erinevused ja ebakindlus võivad majandust takistada püüdlemast uute autoriõigusi ja kaasnevaid õigusi sisaldavate toodete ja teenuste poole.

[...]

(9) Autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste ühtlustamise aluseks peab olema kõrgetasemeline kaitse, sest nimetatud õigused on olulised intellektuaalse loomingu seisukohalt. Nende kaitse aitab tagada loovuse säilimise ja arengu autorite, esitajate, tootjate, tarbijate, kultuuri, tööstuse ja laiema üldsuse huvides. Intellektuaalomand on seetõttu tunnistatud omandi lahutamatuks osaks.

[...]

(21) Käesoleva direktiiviga tuleks määratleda reprodutseerimisõigusega hõlmatud tegevuse ulatus seoses eri kasusaajatega. Seda tuleks teha kooskõlas ühenduse õigusaktidega. Õiguskindluse tagamiseks siseturul on tarvis nimetatud tegevuse üldist määratlust.

[...]

(31) Tuleb tagada õiguste ja huvide tasakaal eri liiki õiguste valdajate huvide vahel, samuti eri liiki õiguste valdajate ning kaitstud objekti kasutajate vahel. […]

(32) Käesoleva direktiiviga nähakse ette ammendav loetelu eranditest ja piirangutest reprodutseerimisõiguse ja üldsusele edastamise õigusega. Mõningaid erandeid kohaldatakse vajaduse korral üksnes reprodutseerimisõiguse suhtes. Nimetatud loetelus on asjakohaselt arvesse võetud ka liikmesriikide õigustavasid, püüdes samal ajal tagada siseturu toimimise. Liikmesriigid peaksid neid erandeid ja piiranguid kohaldama ühtsel viisil, hinnates neid uuesti tulevikus, kui vaadatakse läbi rakendusakte.

[...]

(44) Käesoleva direktiiviga ettenähtud erandeid ja piiranguid tuleb kohaldada kooskõlas rahvusvaheliste kohustustega. Neid erandeid ega piiranguid ei tohi kohaldada viisil, mis mõjutab õiguste valdaja õiguspäraseid huve või on vastuolus tema teose või muu objekti tavapärase kasutamisega. Liikmesriikidel tuleb neid erandeid või piiranguid sätestades eelkõige nõuetekohaselt arvesse võtta

senisest suuremat majanduslikku mõju, mida sellised erandid või piirangud võivad kaasa tuua uue elektroonilise keskkonna tingimustes. Seepärast võib olla vajalik veelgi kärpida teatavate erandite või piirangute ulatust autoriõigustega kaitstud teoste ja muude objektide teatavate uute kasutusviiside puhul."

21 Selle direktiivi artikli 1 lõige 1 sätestab:

„Käesolev direktiiv käsitleb autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste õiguskaitset siseturu piires, rõhutades eelkõige infoühiskonna aspekti."

22 Nimetatud direktiivi artikkel 2 reprodutseerimisõiguse kohta sätestab:

„Liikmesriigid näevad ette, et ainuõigus lubada või keelata otsest või kaudset ajutist või alalist reprodutseerimist mis tahes viisil või vormis, osaliselt või täielikult, on:

a) autoritel nende teoste osas;

[...]".

23 Sama direktiivi artikli 3 lõike 1 kohaselt:

„Liikmesriigid näevad ette, et autoritel on ainuõigus lubada või keelata oma teoste edastamist üldsusele kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu, sh nende teoste sellisel viisil kättesaadavaks tegemist, et isik pääseb neile ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal".

24 Direktiivi 2001/29 artikli 5 „Erandid ja piirangud" lõike 3 punktid d ja e sätestavad:

„Liikmesriigid võivad artiklites 2 ja 3 sätestatud õiguste puhul näha ette erandeid või piiranguid järgmistel juhtudel:

[...]

d) tsiteerimine kriitikas või ülevaadetes, kui tsitaadid on seotud teose või muu objektiga, mis on juba seaduslikult üldsusele kättesaadavaks tehtud, tingimusel, et märgitakse ka allikas, sh autori nimi, kui see ei ole võimatu, ja et tsitaatide kasutamine on kooskõlas mõistlike tavadega ning neid kasutatakse konkreetse eesmärgi jaoks vajalikus ulatuses;

e) kasutamine avaliku julgeoleku huvides või haldus-, parlamentaarsete või kohtutoimingute nõuetekohase teostamise või nende kohta aruandmise tagamiseks;

[...]".

25 Nimetatud direktiivi artikli 5 lõige 5 sätestab:

„Lõigete 1, 2, 3 ja 4 kohaseid erandeid ja piiranguid kohaldatakse üksnes teatavatel erijuhtudel, mis ei ole vastuolus teose või muu objekti tavapärase kasutusega ning ei mõjuta põhjendamatult õiguste valdaja õiguspäraseid huve."

Siseriiklik õigus

26 Direktiivi 2001/29 eelnimetatud sätted võeti Austria õigusesse üle föderaalseadusega kirjandus- ja kunstiteoste autoriõiguste ja kaasnevate õiguste kohta (Bundesgesetz über das Urheberrecht an Werken der Literatur und der Kunst und über verwandte Schutzrechte, Urheberrechtsgesetz).

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

27 E.-M. Painer on töötanud palju aastaid vabakutselise fotograafina ja fotografeerib muu hulgas lapsi eelkoolides ja lasteaedades. Selle tegevuse käigus tegi ta mitmeid fotosid ka Natascha K-st, kujundas sealjuures tausta, pani paika näo asendi ja ilme, tegi fotoaparaadi abil pildid ja ilmutas need (edaspidi „vaidlusalused fotod").

28 Juba üle 17 aasta lisab E.-M. Painer enda tehtud fotodele oma nime. Aja jooksul on ta neid andmeid kujundanud erineval viisil – kleebiste ja/või pealetrükkidena ehtemappidel või paspartuudel. Igal juhul saab neist andmetest välja lugeda põhikohtuasja hageja nime ja tema ettevõtte aadressi.

29 E.-M. Painer müüs enda tehtud fotosid, kuid ta ei loovutanud kõnealuste fotode õigusi kolmandatele isikutele ega andnud nõusolekut nende avaldamiseks. Iga foto eest küsitud hind oli seega vaid tasu teose koopia eest.

30 Pärast seda, kui Natascha K. 1998. aastal kümneaastasena rööviti, kuulutasid pädevad julgeolekuasutused ta tagaotsitavaks; selle käigus kasutati vaidlusaluseid fotosid.

31 Põhikohtuasja kostjad on perioodikakirjastused. Ainult Standard asub Viinis (Austria). Ülejäänud põhikohtuasja kostjad asuvad Saksamaal.

32 Standard annab välja päevalehte *Der Standard*, mida levitatakse Austrias. Süddeutsche Zeitung GmbH annab välja päevalehte *Süddeutsche Zeitung*, mida levitatakse Austrias ja Saksamaal. Spiegel-Verlag Rudolf Augstein GmbH & Co KG annab Saksamaal välja nädalakirja *Der Spiegel*, mis ilmub ka Austrias. Verlag M. DuMont Schauberg Expedition der Kölnischen Zeitung GmbH & Co KG annab välja päevalehte *Express*, mis ilmub ainult Saksamaal. Axel Springer publitseerib päevalehte *Bild*, mille Saksamaa väljaannet Austrias ei levitata. Selle päevalehe Müncheni väljaanne ilmub seevastu ka Austrias. Axel Springer annab lisaks välja päevalehte *Die Welt*, mida levitatakse ka Austrias, ja haldab uudisteportaali internetis.

33 Aastal 2006 õnnestus Natascha K-l oma röövija juurest põgeneda.

34 Ajavahemikul Natascha K. põgenemisest kuni tema esimese avaliku intervjuuni avaldasid põhikohtuasja kostjad vaidlusalused fotod eespool nimetatud väljaannetes ja internetis, jättes märkimata nende fotode autori andmed või märkides autorina mitte E.-M. Paineri, vaid kellegi teise isiku nime.

35 Kõnealused ajalehe-, ajakirja- ja internetiuudised erinesid vaidlusaluste piltide valiku ja piltide juurde kuuluva teksti poolest. Põhikohtuasja kostjad tuginevad väitele, et nad said vaidlusalused fotod uudisteagentuurilt, kes jättis E.-M. Paineri nime nimetamata või esitas autorina mitte E.-M. Paineri, vaid kellegi teise nime.

36 Mitu nimetatud väljaannet avaldasid lisaks ka vaidlusaluste fotode andmete töötlemisel saadud portree, mis pidi kujutama oletatavat välimust, kuna esimese avaliku intervjuuni ei olnud Natascha K-st ajakohaseid fotosid (edaspidi „vaidlusalune fotorobot").

37 Handelsgericht Wienile 10. aprillil 2007 esitatud hagis palus E.-M. Painer sedastada, et põhikohtuasja kostjad peavad viivitamatult lõpetama vaidlusaluste fotode ja vaidlusaluse fotoroboti reprodutseerimise ja/või levitamise tema nõusolekuta ja tema autorsuse märkimiseta.

38 Lisaks palus E.-M. Painer nõuda põhikohtuasja kostjatelt aruandluse esitamist, sobiva tasu maksmist ja mõista neilt välja hüvitis tekitatud kahju eest.

39 Ühtlasi algatati E.-M. Painer taotluse alusel esialgse õiguskaitse menetlus, milles on praeguseks Oberster Gerichtshof'i (kõrgem kohus) 26. augusti 2009. aasta otsuse näol juba olemas lõplik lahend.

40 Nagu ilmneb ka eelotsusetaotlusest, sedastas Oberster Gerichtshof siseriiklike õigusnormide alusel, et põhikohtuasja kostjatel ei olnud vaidlusaluse fotoroboti avaldamiseks vaja E.-M. Paineri nõusolekut.

41 Nimetatud kohtu sõnul vaidlusaluse fotoroboti loomiseks kasutatud vaidlusalune foto oli kindlasti autoriõigusega kaitstav fototeos. Fotoroboti loomine ja avaldamine ei ole siiski teose selline töötlemine, milleks oleks nõutav E.-M. Paineri kui fototeose autori nõusolek, vaid teose vaba kasutamine, mis võib toimuda ilma tema nõusolekuta.

42 Teose töötlemise või teose vaba kasutamise kvalifitseerimine oleneb esialgse teosega seotud loomingulisest saavutusest. Mida mahukam on teosega seotud loominguline saavutus, seda vähem tuleb kõne alla teose vaba kasutamine. Vaidlusaluse foto taolise portreefoto puhul on teose autoril endal vähe kujundusvõimalusi. Seetõttu on vaidlusaluse foto puhul autoriõigusega tagatav kaitse vastavalt kitsam. Lisaks sellele on foto põhjal loodud vaidlusalune fotorobot uus, sõltumatu ja omakorda autoriõigusega kaitstav teos.

43 Neil asjaoludel otsustas Handelsgericht Wien menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas [määruse nr 44/2001] artikli 6 punkti 1 tuleb tõlgendada nii, et selle sätte kohaldamist ja seega ühist menetlemist ei takista asjaolu, et mitme kostja vastu autoriõiguste sisu poolest identsete rikkumiste tõttu esitatud hagid põhinevad

siseriiklikult erinevatel, kuid sisu poolest peamistes joontes identsetel õiguslikel alustel – nagu need kehtivad kõikides Euroopa riikides süüst sõltumatu tegevusest hoidumise nõude ja autoriõiguse rikkumistest tuleneva sobiva hüvitise nõude ning õigusvastasest kasutamisest tuleneva kahju hüvitamise nõude puhul?

2. a) Kas […] direktiivi 2001/29 […] artikli 5 lõike 3 punkti d, võttes arvesse artikli 5 lõiget 5, tuleb tõlgendada nii, et selle kohaldamist ei takista asjaolu, et teost või muud objekti tsiteeriv artikkel ei ole autoriõigusega kaitstud keeleteos?

b) Kas direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punkti d, võttes arvesse artikli 5 lõiget 5, tuleb tõlgendada nii, et selle kohaldamist ei takista asjaolu, et tsiteeritud teosele või muule objektile ei ole märgitud autori või esitaja nime?

3. a) Kas direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punkti e, võttes arvesse artikli 5 lõiget 5, tuleb tõlgendada nii, et selle kohaldamine avaliku julgeoleku tagamise raames toimuva kriminaalmenetluse huvides eeldab julgeolekuasutuste konkreetset aktuaalset ja sõnaselget üleskutset fotode avaldamiseks, st fotode avaldamine tagaotsimise eesmärgil peab toimuma ametliku korralduse alusel, vastasel juhul on tegemist õigusrikkumisega?

b) Kui vastus kolmanda küsimuse [punktile a] on eitav: kas meedia võib tugineda direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punktile e ka siis, kui ta otsustab ametiasutuse-poolse vastava tagaotsimispalveta omal algatusel, et fotode avaldamine toimub „avaliku julgeoleku huvides"?

c) Kui vastus kolmanda küsimuse [punktile b] on jaatav: kas sellisel juhul on piisav, et meedia väidab tagantjärele, et foto avaldamine toimus tagaotsimise eesmärgil, või on igal juhul vajalik konkreetne tagaotsimisteade, saamaks lugejate kaasabi kuriteo lahendamisel, mis peab olema vahetult seotud fotode avaldamisega?

4. Kas direktiivi 2001/29 artikli 1 lõiget 1 koosmõjus artikli 5 lõikega 5 ning Berni […] konventsiooni artikliga 12, võttes eriti arvesse [Roomas 4. novembril 1950 allkirjastatud] Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni (EIÕK) 20. märtsi 1952. aasta lisaprotokolli nr 1 artiklit 1 ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklit 17, tuleb tõlgendada nii, et fotograafiateostel ja/või fotodel, eriti portreefotodel on töötlemise puhul „nõrgem" autoriõiguse kaitse või see puudub täiesti, sest „realistliku foto" tõttu on nende puhul vähe kujundusvõimalusi?"

Eelotsusetaotluse vastuvõetavus

44 Oma kirjalikes märkustes vaidlustavad põhikohtuasja kostjad erinevatel alustel nii eelotsusetaotluse kui mitme eelotsuse küsimuse vastuvõetavuse.

45 Esiteks väidavad põhikohtuasja kostjad, et eelotsusetaotlus tuleb vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata, kuna esiteks ei ole eelotsusetaotluse esitanud kohus esitanud piisavaid põhjuseid oma kahtlustele liidu õiguse tõlgendamise osas, ja teiseks ei ole see kohus näidanud piisavat seost põhikohtuasjas kohaldatavate siseriiklike sätete ja liidu õigusnormide vahel. Täpsemalt ei ole see kohus viidanud asjakohastele siseriiklikele õigusnormidele.

46 Selles osas tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, et vajadus anda liidu õiguse tõlgendus, millest oleks küsimuse esitanud siseriiklikule kohtule kasu, eeldab, et siseriiklik kohus on määratlenud faktilise ja õigusliku raamistiku, millega seoses eelotsusetaotluse küsimused on esitatud, või vähemalt selgitab faktilisi hüpoteese, millel need küsimused põhinevad (vt eelkõige 17. veebruari 2005. aasta otsus kohtuasjas C-134/03: Viacom Outdoor, EKL 2005, lk I-1167, punkt 22; 12. aprilli 2005. aasta otsus kohtuasjas C-145/03: Keller, EKL 2005, lk I-2529, punkt 29, ja 6. detsembri 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-453/03, C-11/04, C-12/04 ja C-194/04: ABNA jt, EKL 2005, lk I-10423, punkt 45).

47 Samuti on Euroopa Kohus rõhutanud, kui oluline on siseriiklikul kohtul esitada täpsed põhjused, miks ta kahtleb ühenduse õiguse tõlgenduses ja peab vajalikuks esitada Euroopa Kohtule eelotsuse küsimused. Euroopa Kohus on samuti otsustanud, et on möödapääsmatu, et siseriiklik kohus selgitaks vähemalt mingil määral põhjusi nende liidu õigusnormide väljatoomiseks, mille tõlgendamist ta taotleb, ning seost, mis tema hinnangul on vastavate liidu õigusnormide ja kohtuasjas kohaldatavate siseriiklike õigusnormide vahel (vt eelkõige 21. jaanuari 2003. aasta otsus kohtuasjas C-318/00: Bacardi-Martini et Cellier des Dauphins, EKL 2003, lk I-905, punkt 43, ja eespool viidatud kohtuotsus ABNA jt, punkt 46).

48 Käesoleval juhul tuleb märkida, et eelotsusetaotluses on määratletud esitatud küsimuse faktiline ja siseriiklik õiguslik raamistik. Lisaks on eelotsusetaotluse esitanud kohus märkinud põhjused, miks ta on pidanud vajalikuks esitada Euroopa Kohtule eelotsuse küsimused, sest ta on esitanud täpse kirjelduse põhikohtuasja poolte vastandlikest

seisukohadest sellest, kuidas eelotsuse küsimuse esemeks olevate liidu õigusnormidega sobivad kokku nimetatud asjakohased siseriiklikud õigusnormid, nagu Oberster Gerichtshof esialgse õiguskaitse kohaldamise menetluses neid tõlgendas.

49 Siit järeldub, et Euroopa Kohtul on piisavalt teavet, mille põhjal ta saab anda eelotsusetaotluse esitanud kohtule tarviliku vastuse.

50 Neil tingimustel tuleb põhikohtuasja kostjate poolt selle kohta esitatud vastuväide tagasi lükata, kuna eelotsusetaotlus on vastuvõetav.

51 Teiseks leiavad põhikohtuasja kostjad täpsemalt, et esimene küsimus on vastuvõetamatu, kuna eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole pädev esitama Euroopa Kohtule eelotsusetaotlust määruse nr 44/2001 tõlgendamiseks. Tegelikult võivad nimetatud määruse tõlgendamiseks Euroopa Kohtusse pöörduda EÜ artikli 68 lõike 1 kohaselt üksnes need siseriiklikud kohtud, kelle otsuste peale ei saa siseriikliku õiguse alusel edasi kaevata. Kuna käesoleval juhul on eelotsusetaotluse esitanud kohus esimese astme kohus, siis võib tema otsuseid siseriikliku õiguse alusel edasi kaevata.

52 Selles osas tuleb märkida, et määrus nr 44/2001, mida eelotsusetaotlus puudutab, võeti vastu EÜ artikli 65 alusel, mis paikneb EÜ asutamislepingu kolmanda osa IV jaotises.

53 On selge, et EÜ artikli 68 lõike 1 kohaselt ei ole esimese astme kohtutel õigust taotleda eelotsust, kui kõne all on EÜ asutamislepingu IV jaotise valdkonnas vastu võetud akt.

54 Siiski esitati eelotsusetaotlus 22. märtsil 2010, ehk pärast seda, kui Lissaboni leping oli jõustunud. Alates 1. detsembrist 2009, selle jõustumise kuupäevast, tunnistati EÜ artikkel 68 kehtetuks. Eelotsusetaotluste suhtes, mis puudutavad õigusalast koostööd tsiviilasjades käsitlevate õigusaktide tõlgendamist, kohaldatakse nüüd ELTL artikli 267 üldsätteid eelotsusetaotluse esitamise kohta. Seetõttu kohaldatakse ELTL artiklit 267 ka määrust nr 44/2001 puudutavate taotluste raames.

55 Seetõttu võivad niisugused kohtud nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus pöörduda Euroopa Kohtusse eelotsusetaotlusega määruse nr 44/2001 tõlgendamiseks.

56 Neil asjaoludel tuleb esimene eelotsuse küsimus lugeda vastuvõetavaks.

57 Kolmandaks väitsid põhikohtuasja kostjad, et teise küsimuse punkt a ei ole asjakohane ja on seetõttu vastuvõetamatu, kuna eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole tuvastanud, et põhikohtuasjas käsitletavad ajaleheartiklid ei ole autoriõigusega kaitstud.

58 Sellegipoolest, vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale on ELTL artiklis 267 ette nähtud koostöö raames üksnes asja menetleval ja selle lahendamise eest vastutaval siseriiklikul kohtul kohtuasja eripära arvesse võttes õigus hinnata eelotsuse vajalikkust asjas otsuse langetamiseks ning Euroopa Kohtule esitatavate küsimuste asjakohasust. Järelikult, kui esitatud küsimused puudutavad liidu õiguse tõlgendamist, on Euroopa Kohus reeglina kohustatud eelotsuse tegema (vt 5. veebruari 2004. aasta otsus kohtuasjas C-380/01: Schneider, EKL 2004, lk I-1389, punkt 21; 30. juuni 2005. aasta otsus kohtuasjas C-165/03: Längst, EKL 2005, lk I-5637, punkt 31, ja 16. oktoobri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-313/07: Kirtruna ja Vigano, EKL 2008, lk I-7907, punkt 26).

59 Sellest järeldub, et liidu õiguse tõlgendamist puudutavate küsimuste asjakohasust, mida siseriiklik kohus on esitanud õiguslikus ja faktilises raamistikus, mille ta on määratlenud omal vastutusel ja mille täpsust Euroopa Kohus ei pea kontrollima, eeldatakse. Siseriikliku kohtu esitatud eelotsusetaotlusele saab Euroopa Kohus jätta vastamata vaid siis, kui on ilmne, et taotletud liidu õiguse tõlgendamine ei ole mingil viisil seotud põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega, või ka juhul, kui probleem on hüpoteetiline või kui Euroopa Kohtule ei ole teada vajalikke faktilisi või õiguslikke asjaolusid, et anda tarvilik vastus talle esitatud küsimustele (vt eelkõige 5. detsembri 2006. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-94/04 ja C-202/04: Cipolla jt, EKL 2006, lk I-11421, punkt 25; 7. juuni 2007. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-222/05-C-225/05: van der Weerd jt, EKL 2007, lk I-4233, punkt 22, ning eespool viidatud kohtuotsus Kirtruna ja Vigano, punkt 27).

60 Ainuüksi asjaolust, et eelotsusetaotlus ei sisalda formaalset järeldust, et põhikohtuasjas käsitletavad ajaleheartiklid ei olnud autoriõigusega kaitstud, ei tulene ilmselgelt see, et teise küsimuse punkt a on hüpoteetiline või sel puudub ilmne seos faktiliste asjaoludega või vaidluse esemega.

61 Seetõttu asjaolu, mille kohaselt eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole järeldanud, et põhikohtuasjas käsitatavad ajaleheartiklid ei ole autoriõigusega kaitstud, ei muuda teise küsimuse punkti a vastuvõetamatuks.

62 Neil asjaoludel tuleb teise eelotsuse küsimuse punkt a lugeda vastuvõetavaks.

63 Neljandaks, teise küsimuse punkt b on põhikohtuasja kostjate sõnul samuti vastuvõetamatu, sest kui vastus sellele küsimusele tuleneb direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punkti d sõnastusest, ei jäta see ruumi põhjendatud kahtlusele.

64 Sellegipoolest ei ole liikmesriigi kohtul mingit keeldu esitada Euroopa Kohtule niisugune eelotsuse küsimus, mille vastus ei jäta põhikohtuasja kostjate arvates ruumi põhjendatud kahtlusele (vt selle kohta 11. septembri 2008. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-428/06-C-434/06: UGT-Rioja jt, EKL 2008, lk I-6747, punktid 42 ja 43).

65 Seega, isegi kui vastus esitatud küsimusele ei jätaks ruumi põhjendatud kahtlusele, ei muudaks see seda küsimust siiski vastuvõetamatuks.

66 Neil asjaoludel tuleb teise küsimuse punkt b lugeda vastuvõetavaks.

67 Viiendaks väidavad põhikohtuasja kostjad, et neljas küsimus on vastuvõetamatu, kuna see on liiga üldine ega mõjuta kuidagi põhikohtuasja lahendust.

68 Sellegipoolest ei kuulu nimetatud küsimus ühegi käesoleva kohtuotsuse punktis 59 mainitud juhtumi alla.

69 Nimelt soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas see, kuidas Oberster Gerichtshof eristab portreefoto vaba kasutamist ja reprodutseerimist, nagu tuleneb käesoleva kohtuotsuse punktidest 41 ja 42, on liidu õigusega kooskõlas. Niisugune vahetegemine sõltub nimetatud objektile liidu õigusega antud kaitse olemasolust ja/või ulatusest.

70 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu neljas küsimus, kuivõrd see puudutab täpsemalt kaitse olemasolu ja/või ulatust, ei saa seega olla igasuguse seoseta põhikohtuasja faktiliste asjaoludega või vaidluse eseme suhtes ega oma olemuselt hüpoteetiline.

71 Neil asjaoludel tuleb neljas küsimus lugeda vastuvõetavaks.

Eelotsuse küsimused

Esimene küsimus

72 Oma esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 44/2001 artikli 6 punkti 1 tuleb tõlgendada nii, et selle sätte kohaldamist takistab asjaolu, et mitme kostja vastu autoriõiguste sisu poolest identsete rikkumiste tõttu esitatud hagid põhinevad liikmesriigiti erinevatel, kuid sisu poolest peamistes joontes identsetel siseriiklikel õiguslikel alustel.

73 Kohtualluvust puudutav eeskiri, mis sisaldub määruse nr 44/2001 artikli 6 punktis 1, näeb ette, et kostja võib kaevata ka juhul kui kostjaid on mitu, selle paiga kohtusse, kus on neist ühe alaline elukoht, tingimusel, et nõuded on sedavõrd tihedalt seotud, et eri menetlustest tulenevate vastuoluliste otsuste ohu vältimiseks oleks soovitav neid menetleda ning otsuseid teha üheskoos.

74 Seda erireeglit, kuivõrd see kaldub kõrvale kostja elukohajärgse kohtu pädevuse põhimõttest, mis on sätestatud määruse nr 44/2001 artiklis 2, tuleb tõlgendada kitsalt ning tõlgendus ei tohi kaugemale minna nimetatud määruses otseselt ette nähtud juhtudest (vt 11. oktoobri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-98/06: Freeport, EKL 2007, lk I-8319, punkt 35 ja seal viidatud kohtupraktika).

75 Nimelt, nagu tuleneb ka määruse nr 44/2001 põhjendusest 11, peavad kohtualluvuse eeskirjad olema hästi etteaimatavad ning lähtuma põhimõttest, et tavaliselt on kohtualluvus seotud kostja alalise elukohaga ning seepärast peab kohtualluvus alati olemas olema, välja arvatud teatavatel täpselt määratletud juhtudel, kui kohtuvaidluse sisu või osapoolte autonoomia eeldab teistsugust seotust.

76 Määruse nr 44/2001 artikli 6 punkti 1 sõnastusest ei nähtu, et erinevate kostjate vastu esitatud hagide õiguslike aluste identsus oleks selle sätte kohaldamise tingimuseks (eespool viidatud kohtuotsus Freeport, punkt 38).

77 Mis puudutab selle eesmärki, siis määruse nr 44/2001 artikli 6 lõikes 1 ette nähtud kohtualluvuse eeskiri, kooskõlas selle määruse põhjendustega 12 ja 15, vastab ühelt poolt soovile aidata kaasa tõrgeteta kohtumõistmisele, võimalikult vähendada samaaegsete menetluste võimalust ja tagada seeläbi, et kahes liikmesriigis ei tehta vastuolulisi kohtuotsuseid.

78 Teisalt ei saa seda eeskirja siiski kohaldada viisil, mis võimaldaks hagejal kaevata kohtusse mitu kostjat üksnes selleks, et viia üks nendest kostjatest välja tema alalise elu- või asukoha järgse riigi kohtute alluvusest (vt selle kohta 27. septembri 1988. aasta otsus kohtuasjas 189/87: Kalfelis, EKL 1988, lk 5565, punktid 8 ja 9, ja 27. oktoobri 1998. aasta otsus kohtuasjas C-51/97: Réunion européenne jt, EKL 1998, lk I-6511, punkt 47).

79 Selles osas on Euroopa Kohus märkinud, et selleks et otsuseid saaks pidada vastuolulisteks määruse nr 44/2001 artikli 6 lõike 1 tähenduses, ei piisa erinevustest vaidluse lahenduses, vaid erinevus peab esinema ka sama faktilise ja õigusliku olukorra puhul (vt eespool viidatud kohtuotsus Freeport, punkt 40).

80 Hinnates, kas erinevad nõuded on omavahel seotud, st et nimetatud nõuete eraldi menetlemise korral on olemas vastuoluliste otsuste oht, on kohtule esitatud hagide õiguslik alus üksnes üheks asjakohaseks teguriks muude hulgas. See ei ole määruse nr 44/2001 artikli 6 lõike 1 kohaldamisel vältimatu tingimus (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Freeport, punkt 41).

81 Seega, erinevate kostjate vastu esitatud hagide õiguslike aluste lahknemine ei ole iseenesest takistus määruse nr 44/2001 artikli 6 lõike1 kohaldamisele, seda siiski juhul, kui kostjate jaoks on etteaimatav, et neid võidakse kaevata selle riigi kohtusse, kus on vähemalt neist ühe alaline elukoht (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Freeport, punkt 47).

82 See on nii seda enam, kui põhikohtuasja taolisel juhul on siseriiklikud õigusnormid, millele erinevate kostjate vastu esitatud hagid tuginevad, eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul sisuliselt identsed.

83 Lisaks on siseriikliku kohtu ülesanne kõiki toimiku materjale arvesse võttes hinnata, kas talle esitatud nõuded on omavahel seotud ehk siis seda, kas nõuete eraldi menetlemise korral on olemas vastuoluliste otsuste oht. Siinkohal võib olla asjakohane fakt, kas kostjad, kellele autoriõiguste omanik heidab ette oma õiguste sisu poolest identseid rikkumisi, on tegutsenud sõltumatult või mitte.

84 Eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes tuleb esimesele küsimusele vastata, et määruse nr 44/2001 artikli 6 punkti 1 tuleb tõlgendada nii, et selle sätte kohaldamist ei takista asjaolu, et mitme kostja vastu autoriõiguste sisu poolest identsete rikkumiste tõttu

esitatud hagid põhinevad liikmesriigiti erinevatel siseriiklikel õiguslikel alustel. Siseriikliku kohtu ülesanne on kõiki toimiku materjale arvesse võttes hinnata, kas nõuete eraldi menetlemise korral on olemas vastuoluliste otsuste oht.

Neljas küsimus

85 Neljanda küsimuse, mida tuleb käsitada teisena, esitas eelotsusetaotluse esitanud kohus selleks, et hinnata selle seisukoha põhjendatust, mille kohaselt põhikohtuasja kostjatel ei olnud vaja E.-M. Paineri nõusolekut portreefoto abil loodud vaidlusaluse fotoroboti avaldamiseks, kuna niisugusele fotole antud kaitse ulatus oli piiratud või puudub täiesti, tulenevalt vähestest kujundusvõimalustest, mida nimetatud foto võimaldab.

86 Seega tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimust mõista nii, et sellega sooviti sisuliselt teada, kas direktiivi 93/98 artiklit 6 tuleb tõlgendada nii, et sellest sättest tulenevalt võib portreefotol olla autoriõiguste kaitse, ja kas jaatava vastuse korral võib see kaitse, tulenevalt väidetavalt vähestest kujundusvõimalustest, mida nimetatud foto võimaldab, ja eelkõige seoses direktiivi 2001/29 artikli 2 punktis a sätestatud teose reprodutseerimise eeskirjadega, olla nõrgem kui muudel, eelkõige fotograafiateostel.

87 Esiteks, mis puudutab küsimust, kas realistlikel fotodel ja nimelt portreefotodel on direktiivi 93/98 artikli 6 alusel autoriõiguste kaitse, siis tuleb märkida, et Euroopa Kohus on juba 16. juuli 2009. aasta otsuses C-5/08: Infopaq International (EKL 2009,

lk I-6569, punkt 35) sedastanud, et autoriõigust kohaldatakse vaid niisuguse objekti nagu foto suhtes, mis on algupärane ehk autori enese intellektuaalne looming.

88 Nagu tuleneb ka direktiivi 93/98 põhjendusest 17, kuulub intellektuaalne looming autorile, kui selles kajastub tema isikupära.

89 Nii on see juhul, kui autor on vabu ja loomingulisi valikuid rakendades saanud teose loomisel väljendada oma loomingulisi võimeid (vt *a contrario*, 4. oktoobri 2011. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-403/08 ja C-429/08: Football Association Premier League jt, EKL 2011, lk I-9083, punkt 98).

90 Mis puudutab portreefotot, siis tuleb märkida, et autor võib teoste valmimisel rakendada oma vabu ja loomingulisi valikuid mitmel moel ja erinevatel ajahetkedel.

91 Ettevalmistavas etapis võib autor valida taustakujunduse, fotografeeritava isiku poosi või valgustuse. Portreefoto tegemisel võib ta valida kadreeringut, võttenurka või loodud meeleolu. Lõpuks, kaadri valikul võib autor valida erinevate olemasolevate ilmutamistehnikate hulgast sellise, mida ta soovib kasutada, või vajadusel kasutada arvutitarkvara.

92 Erinevate valikute tegemisel jätab portreefoto autor seega loodavasse teosesse oma „käekirja".

93 Järelikult, mis puudutab portreefotot, siis autori loominguliste võimete rakendamise vabadus ei ole tingimata vähene või isegi olematu.

94 Eeltoodut arvesse võttes tuleb järeldada, et portreefoto võib tulenevalt direktiivi 93/98 artiklist 6 olla kaitstud autoriõigusega tingimusel, et siseriiklik kohus kontrollib igal üksikjuhtumil, et niisugune foto oleks autori intellektuaalne looming, milles peegeldub viimase isikupära ja ilmnevad tema vabad ja loomingulised valikud selle foto tegemisel.

95 Teiseks, mis puudutab küsimust, kas niisugune kaitse on nõrgem kui muudele, eelkõige fotograafiateostele antav kaitse, siis tuleb esmalt märkida, et kaitstud teose autoril on muu hulgas direktiivi 2001/29 artikli 2 punkti a alusel ainuõigus lubada või keelata teose otsest või kaudset ajutist või alalist reprodutseerimist mis tahes viisil või vormis, osaliselt või täielikult.

96 Selles osas on Euroopa Kohus juba sedastanud, et selle sättega antud kaitse ulatus peab olema lai (vt eespool viidatud kohtuotsus Infopaq International, punkt 43).

97 Lisaks tuleb märkida, et ükski element direktiivis 2001/29 ega mõnes teises käesolevas valdkonnas kohaldatavas direktiivis ei võimalda järeldada, et niisuguse kaitse ulatus sõltuks loomevabaduse astmete võimalikest erinevustest mitmesugustes kategooriates teoste loomisel.

98 Seega, mis puudutab portreefotot, siis direktiivi 2001/29 artikli 2 punktis a antud kaitse ei saa olla nõrgem kui muudel teostel, sealhulgas muudel fotograafiateostel.

99 Eeltoodut arvesse võttes tuleb neljandale küsimusele vastata, et direktiivi 93/98 artiklit 6 tuleb tõlgendada nii, et sellest sättest tulenevalt võib portreefotol olla autoriõiguste kaitse tingimusel – mida siseriiklik kohus kontrollib igal üksikjuhtumil –, et niisugune foto on autori intellektuaalne looming, milles peegeldub viimase isikupära ja ilmnevad tema vabad ja loomingulised valikud selle foto tegemisel. Seega, kui on tuvastatud, et kõnealusel portreefotol on teose tunnused, siis ei ole tema kaitse nõrgem kui kõigil muudel teostel, sealhulgas fotograafiateostel.

Kolmanda küsimuse punktid a ja b

100 Kolmanda küsimuse punktidega a ja b soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punkti e, võttes arvesse sama direktiivi artikli 5 lõiget 5, tuleb tõlgendada nii, et põhikohtuasjaga sarnasel juhul eeldab selle kohaldamine julgeolekuasutuste konkreetset aktuaalset ja sõnaselget üleskutset fotode avaldamiseks tagaotsimise eesmärgil, ja juhul kui niisugust eeldust ei nõuta, siis kas meedia võib tugineda sellele sättele ka siis, kui ta otsustab ametiasutuse-poolse vastava tagaotsimispalveta omal algatusel, et foto avaldamine toimub avaliku julgeoleku huvides.

101 Selles osas tuleb märkida, et direktiivi 2001/29 regulatsioonist ei selgu asjaolud, mille esinemisel võib kaitstud teose kasutamiseks tugineda avaliku julgeoleku huvile, mistõttu liikmesriikidele, kes otsustavad niisuguse erandi kehtestamise üle, on selles osas antud lai kaalutlusõigus (vt analoogia alusel 16. juuni 2011. aasta otsus kohtuasjas C-462/09: Stichting de Thuiskopie, EKL 2011, lk I-5331, punkt 23).

102 Nimelt on niisugune kaalutlusõigus ühelt poolt kooskõlas käsitlusega, mille kohaselt suudab iga liikmesriik kõige paremini määratleda, lähtudes talle omastest ajaloolistest, majanduslikest, õiguskorra või sotsiaalsetest kaalutlustest, millised on tema siseriiklikest vajadustest lähtuvad avaliku julgeoleku nõuded (vt analoogia alusel 16. detsembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-213/07: Michaniki, EKL 2008, lk I-9999, punkt 56).

103 Teiselt poolt on niisugune kaalutlusõigus kooskõlas Euroopa Kohtu praktikaga, mille kohaselt juhul, kui direktiiv ei kehtesta ühtegi konkreetset kriteeriumi, piiritlemaks sealt tulenevaid kohustusi, on liikmesriikidel pädevus oma territooriumil kindlaks määrata kõige sobivamad kriteeriumid selle direktiivi täitmise tagamiseks (vt selle kohta 6. veebruari 2003. aasta otsus kohtuasjas C-245/00: SENA, EKL 2003, lk I-1251, punkt 34, ja 16. oktoobri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-433/02: komisjon *vs*. Belgia, EKL 2003, lk I-12191, punkt 19).

104 Niisiis peavad liikmesriigid direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punktis e ette nähtud erandi kasutamisel oma kaalutlusõiguse teostamisel lähtuma liidu õiguses seatud piiridest.

105 Selles osas tuleb esiteks märkida, et vastavalt väljakujunenud kohtupraktikale võivad siseriiklikud ametiasutused oma pädevust kasutades võtta liidu õigusnormide rakendamiseks meetmeid üksnes kooskõlas liidu õiguse üldpõhimõtetega, sh proportsionaalsuse põhimõttega (vt eelkõige 20. juuni 2002. aasta otsus kohtuasjas C-313/99:

Mulligan jt, EKL 2002, lk I-5719, punktid 35 ja 36; 25. märtsi 2004. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-231/00, C-303/00 ja C-451/00: Cooperativa Lattepiú jt, EKL 2004, lk I-2869, punkt 57, ja 14. septembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-496/04: Slob, EKL 2006, lk I-8257, punkt 41).

106 Selle põhimõtte kohaselt peavad liikmesriikide võetavad meetmed olema taotletud eesmärkide täitmise tagamiseks sobivad ega tohi minna kaugemale sellest, mis on nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalik (14. detsembri 2004. aasta otsused kohtuasjas C-434/02: Arnold André, EKL 2004, lk I-11825, punkt 45, ja kohtuasjas C-210/03: Swedish Match, EKL 2004, lk I-11893, punkt 47, ning eespool viidatud 6. detsembri 2005. aasta kohtuotsus ABNA jt, punkt 68).

107 Teiseks, liikmesriikide kaalutlusõigust ei saa kasutada nii, et see kahjustaks direktiivi 2001/29 peamist eesmärki, milleks selle põhjenduse 9 kohaselt on kehtestada eelkõige autorite kõrgetasemeline kaitse, mis on intellektuaalse loomingu puhul peamine.

108 Kolmandaks, nimetatud kaalutlusõiguse teostamine peab järgima autorite suhtes õiguskindluse nõuet seoses nende teoste kaitsega, nagu on kirjas direktiivi 2001/29 põhjendustes 4, 6 ja 21. Niisugune nõue eeldab, et kaitstud teose kasutamine avaliku julgeoleku eesmärgil ei sõltuks kaitstavate teoste kasutajate meelevaldsest sekkumisest (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Infopaq International, punkt 62).

109 Neljandaks, direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punkti e, kuivõrd see sisaldab erandit sama direktiiviga kehtestatud üldpõhimõttest ehk nõudest, et kaitstava teose mis tahes reprodutseerimiseks peab olema autoriõiguse omaja nõusolek, tuleb väljakujunenud

kohtupraktika kohaselt tõlgendada kitsalt (vt 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-476/01: Kapper, EKL 2004, lk I-5205, punkt 72, ja 26. oktoobri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-36/05: komisjon *vs*. Hispaania, EKL 2006, lk I-10313, punkt 31).

110 Viiendaks, liikmesriikide kaalutlusõigus on piiratud direktiivi 2001/29 artikli 5 lõikega 5, mis kehtestab selle direktiivi artikli 5 lõike 3 punktis e ette nähtud erandi tegemiseks kolm tingimust, st esiteks saab seda erandit kohaldada üksnes teatud erijuhtudel, teiseks ei tohi see erand olla vastuolus teose tavapärase kasutusega ja kolmandaks ei või see mõjutada põhjendamatult autoriõiguste valdaja õiguspäraseid huve.

111 Kõiki neid nõudeid ja täpsustusi silmas pidades ei saa lubada, et meedia, käesoleval juhul perioodikakirjastus, võiks võtta enda peale avaliku julgeoleku kaitsmise. Üksnes riik, mille pädevatel ametiasutustel on sobivad vahendid ja korrastatud struktuur, võib olla võimeline ja vastutav tagama niisuguse üldise eesmärgi täitmist sobivate vahenditega, sealhulgas näiteks tagaotsimiskuulutuse levitamisega.

112 Niisugune kirjastus ei saa seega omal algatusel kasutada autoriõigusega kaitstud teost, viidates avaliku julgeoleku kaalutlustele.

113 Seda kõike silmas pidades ja võttes arvesse ajakirjanduse ülesannet demokraatlikus ühiskonnas ja õigusriigis teavitada üldsust ilma muude kui rangelt vajalike piiranguteta, ei saa välistada, et perioodikakirjastus võiks vajalikul hetkel osaleda avaliku julgeoleku eesmärgi saavutamises, avaldades tagaotsitava isiku foto. Siiski on esiteks vajalik, et see initsiatiiv leiaks aset kontekstis, kus pädevad siseriiklikud asutused on võtnud vastu otsuse või teinud toimingu avaliku julgeoleku tagamiseks, ja teiseks,

et see toimuks nimetatud ametiasutustega kokkuleppel ja kooskõlastatult, et vältida viimaste võetud meetmetega vastuollu minemise ohtu. Uurimise eesmärgil foto avaldamiseks ei ole julgeolekuasutuste konkreetset aktuaalset ja sõnaselget üleskutset siiski vaja.

114 Kostjate argument, mille kohaselt ajakirjandusvabadusest lähtuvalt peab meedia saama tugineda direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punktile e vahetult ja ilma julgeolekuasutuste üleskutseta, ei vii teistsugusele järeldusele. Nimelt, nagu ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 163 märkis, on selle sätte ainus eesmärk tagada avaliku julgeoleku kaitse, mitte aga kaalumine intellektuaalomandi kaitse ja ajakirjandusvabaduse vahel.

115 Lisaks, nagu tuleneb ka Roomas 4. novembril 1950 allkirjastatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklist 10 ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklist 11, ei kaitsta ajakirjandusvabadusega avalikku julgeolekut, vaid hoopis avaliku julgeoleku kaitse nõuded võivad nimetatud vabadust piirata.

116 Eeltoodut arvesse võttes tuleb kolmanda küsimuse punktidele a ja b vastata, et direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punkti e, võttes arvesse sama direktiivi artikli 5 lõiget 5, tuleb tõlgendada nii, et meedia, näiteks perioodikakirjastus, ei saa omal algatusel kasutada autoriõigusega kaitstud teost, viidates avaliku julgeoleku kaalutlustele. Siiski ei saa välistada, et ta võiks vajalikul hetkel osaleda niisuguse eesmärgi saavutamises, avaldades tagaotsitava isiku foto. Esiteks on vajalik, et see initsiatiiv leiaks aset kontekstis, kus pädevad siseriiklikud asutused on võtnud vastu otsuse või teinud toimingu avaliku julgeoleku tagamiseks, ja teiseks et see toimuks nimetatud ametiasutustega

kokkuleppel ja kooskõlastatult, et vältida viimaste võetud meetmetega vastuollu minemise ohtu, ilma et uurimise eesmärgil foto avaldamiseks oleks julgeolekuasutuste konkreetset aktuaalset ja sõnaselget üleskutset siiski vaja.

Kolmanda küsimuse punkt c

117 Kolmanda küsimuse punktidele a ja b antud vastust arvesse võttes ei ole kolmanda küsimuse punktile c vaja vastata.

Teine küsimus

Sissejuhatavad märkused

118 Esmalt tuleb märkida, et teise küsimuse punktidega a ja b palutakse Euroopa Kohtul tõlgendada liidu õiguse sama sätet, ehk siis direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punkti d.

119 Selle sätte kohaselt on liikmesriikidel pädevus kehtestada erand autori ainuõigusele oma teost reprodutseerida, kui tegemist on näiteks kriitika või ülevaate eesmärgil tehtud tsiteerimisega, tingimusel et see puudutab teost või muud kaitstud objekti, mis

juba on õiguspäraselt üldsusele kättesaadavaks tehtud; et vähemalt võimaluse piires on ära märgitud allikas, sealhulgas autori nimi, ning et see vastaks ausale praktikale ja selle ulatus ei ületa eesmärgiga põhjendatud mahtu.

120 Nimetatud sättega tahetakse seega ära hoida, et autorite ainuõigus teose reprodutseerimisel võiks takistada üldsusele juba kättesaadavaks tehtud teostest väljavõtete avaldamist koos kommentaaride ja kriitikaga.

121 Vaidlust pole selles, et põhikohtuasjas käsitatav teos on Natascha K. portreefoto.

122 Tasub märkida, et eelotsusetaotluse esitanud kohus lähtub hüpoteesist, mille kohaselt fotograafiateos jääb direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punkti d kohaldamisalasse. Lisaks ei vaidlusta seda hüpoteesi ka ükski põhikohtuasja kostja, ükski märkusi esitanud liikmesriik ega ka Euroopa Komisjon.

123 Teise küsimuse punktidele a ja b tuleb vastata just selles perspektiivis, jättes lahtiseks nii nimetatud hüpoteesi põhjendatuse küsimuse kui ka selle, kas vaidlusaluseid fotosid tõepoolest kasutati tsiteerimiseks.

124 Esmalt tuleb täpsustada ka direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punkti d prantsuskeelses versioonis kasutatud mõistet „mise à la disposition" (üldsusele kättesaadavaks tegemine).

125 Selles osas tuleb märkida, et ei direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punkt d ega ükski teine selle direktiivi üldsäte ei ütle, mida prantsuskeelse väljendi „mise à la disposition" (üldsusele kättesaadavaks tegemine) all tuleb mõista. Lisaks kasutatakse seal seda mõistet erinevates kontekstides ning sel ei ole identset sisu, mida ilmestab eelkõige selle direktiivi artikli 3 lõige 2.

126 Neil asjaoludel, kooskõlas väljakujunenud kohtupraktikaga, tuleb direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punkti d niivõrd, kuivõrd see on võimalik, tõlgendada lähtudes kohaldatavast rahvusvahelisest õigusest ja täpsemalt Berni konventsiooni sätetest (vt 7. detsembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-306/05: SGAE, EKL 2006, lk I-11519, punktid 35, 40 ja 41, ning eespool viidatud kohtuotsus Football Association Premier League jt, punkt 189), kusjuures tuleb arvestada sellega, et tulenevalt Berni konventsiooni artiklist 37, tuleb juhul, kui arvamused erinevate keeleversioonide tõlgendamisel ei ühti, juhinduda prantsusekeelsest tekstist.

127 Berni konventsiooni artikli 10 lõike 1, mille esemeline kohaldamisala on võrreldav direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punkti d omaga, prantsuskeelsest tekstist tuleneb, et tsiteerida on lubatud – teatud tingimustel – ainult niisugust teost, mis on juba õiguspäraselt üldsusele kättesaadavaks tehtud.

128 Neil asjaoludel tuleb prantsuskeelse väljendi „mis[e] à la disposition du public [d'une œuvre]" direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punkti d tähenduses all mõista selle teose kättesaadavaks tegemist üldsusele. Seda tõlgendust kinnitab pealegi nii väljend „made available to the public" kui ka „der Öffentlichkeit zugänglich gemacht", mida vahet tegemata kasutatakse inglis- ja saksakeelses versioonis nii direktiivi 2001/29 nimetatud artikli 5 lõike 3 punktis d kui Berni konventsiooni artikli 10 lõikes 1.

Teise küsimuse punkt a

129 Teise küsimuse punktiga a soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punkti d, võttes arvesse sama direktiivi artikli 5 lõiget 5, tuleb tõlgendada nii, et selle sätte kohaldamist ei takista asjaolu, et teost või muud kaitstud objekti tsiteeriv ajaleheartikkel ei ole autoriõigusega kaitstud keeleteos.

130 Selles osas tuleb esmalt märkida, et direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punkt d sätestab rea kohaldamistingimusi, mille hulgas ei esine nõuet, et teost või muud kaitstud objekti peab tsiteerima autoriõigusega kaitstud keeleteoses.

131 Vastupidi sellele, mida Itaalia valitsus oma kirjalikes märkustes väitis, viitab lause osa „kui [need] on seotud teose või muu objektiga, mis on juba seaduslikult üldsusele kättesaadavaks tehtud", mis esineb nimetatud artikli 5 lõike 3 punktis d, üheselt mõistetavalt teosele või muule kaitstud objektile, mida tsiteeritakse, mitte teosele, milles tsitaat esineb.

132 Mis puudutab direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punkti d konteksti, siis tuleb märkida, et nagu ilmneb ka selle direktiivi põhjendusest 31, tuleb nimetatud direktiivi kohaldades tagada õiguste ja huvide „tasakaal" ühelt poolt autorite õiguste ja huvide ning teiselt poolt kaitstud objekti kasutajate omade vahel.

133 Samuti tuleb märkida, et kuigi vastab tõele, et direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punktis d loetletud tingimusi tuleb käesoleva kohtuotsuse punktis 109 viidatud Euroopa Kohtu praktika kohaselt tõlgendada kitsalt, kuna see säte kujutab endast erandit direktiiviga kehtestatud üldnormist, peab nende tingimuste tõlgendus siiski võimaldama kaitsta kehtestatud erandi kasulikku mõju ja järgida selle eesmärki (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Football Association Premier League jt, punktid 162 ja 163).

134 Direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punktiga d soovitakse luua õiglane tasakaal teose või muu kaitstud objekti kasutajate õiguse väljendusvabadusele ning autoritele kuuluva reprodutseerimisõiguse vahel.

135 Käesoleval juhul tagatakse see õiglane tasakaal sellega, et eelistatakse kasutajate õigust väljendusvabadusele võrreldes autorite huviga takistada nende teoste reprodutseerimist, mis on üldsusele juba seaduslikult kättesaadavaks tehtud, tagades samas autori õiguse sellele, et tema nimi oleks põhimõtteliselt ära märgitud.

136 Neid vastandlikke seisukohti silmas pidades on ebaoluline otsida vastust küsimusele, kas tsitaat esineb autoriõigusega kaitstud teoses või vastupidi, teoses, millel niisugune kaitse puudub.

137 Eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes tuleb teise küsimuse punktile a vastata, et direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punkti d, võttes arvesse sama direktiivi artikli 5 lõiget 5, tuleb tõlgendada nii, et selle sätte kohaldamist ei takista asjaolu, et teost või muud kaitstud objekti tsiteeriv ajaleheartikkel ei ole autoriõigusega kaitstud keeleteos.

Teise küsimuse punkt b

138 Teise küsimuse punktiga b soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punkti d, võttes arvesse sama direktiivi artikli 5 lõiget 5, tuleb tõlgendada nii, et selle sätte kohaldamist ei takista asjaolu, et tsiteeritud teosele või muule kaitstud objektile ei ole märgitud selle autori või esitaja nime.

139 Direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punkti d sätted kehtestavad põhimõttelise kohustuse, mille kohaselt tuleb tsiteerimisel ära märkida allikas, sealhulgas autori nimi, kui see ei ole võimatu, tingimusel et teos või muu kaitstud objekt, mida tsiteeritakse, on juba üldsusele seaduslikult kättesaadavaks tehtud.

140 Selles osas tuleb märkida, et eelotsusetaotlusest ilmneb, et põhikohtuasja kostjad teatavad ilma lähemalt täpsustamata, et nad on vaidlusalused fotod saanud ühelt uudisteagentuurilt.

141 Kuivõrd vaidlusalused fotod olid enne põhikohtuasja kostjate poolset kasutamist olnud uudisteagentuuri valduses, kes nimetatud isikute sõnul oli need seejärel andnud viimastele üle, siis on õiguspärane eeldada, et see agentuur oli nimetatud fotod saanud oma valdusesse seaduslikul teel. Seega tuleb järeldada, et vaidlusaluste fotode autori nimi oli sel korral ära märgitud. Tegelikult, kui niisugune märge puudus, siis oleks kõnealune üldsusele kättesaadavaks tegemine ebaseaduslik ning järelikult ei saaks direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punkti d kohaldada.

142 Seega, kuna vaidlusaluste fotode autori nimi oli juba märgitud, ei olnud nende fotode hilisemal kasutajal vähimalgi määral võimatu seda ära märkida, vastavalt direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punktis d ette nähtud kohustusele.

143 Sellegipoolest tuleb veel märkida, et põhikohtuasja vaidlus on eriline, kuna see toimub kriminaaluurimise kontekstis, mille käigus pärast Natascha K. röövimist aastal 1998 väljastas pädev siseriiklik julgeolekuasutus tagaotsimiskuulutuse koos vaidlusaluse foto reproduktsiooniga.

144 Järelikult ei saa välistada, et siseriiklikud julgeolekuasutused olid need, kes tegid üldsusele kättesaadavaks vaidlusalused fotod, mida põhikohtuasja hagejad hiljem kasutasid.

145 Niisugune kättesaadavaks tegemine ei vaja autori nime äramärkimist vastavalt direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punktile e, erinevalt selle direktiivi artikli 5 lõike 3 punktist d.

146 Järelikult sellel, et kui esmakasutaja, kellel on õigus tugineda nimetatud artikli 5 lõike 3 punktile e, jätab kaitstud objekti üldsusele kättesaadavaks tehes selle autori nime ära märkimata, ei ole nimetatud toimingu seaduslikkusele mingit mõju.

147 Käesoleval juhul, oletades et vaidlusalused fotod olid direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punkti e kohaselt esmakordselt üldsusele kättesaadavaks tehtud pädevate siseriiklike julgeolekuasutuste poolt, ja oletades, et selle esmakordse seadusliku kasutamise ajal ei olnud autori nime ära märgitud, siis samade fotode hilisem kasutamine

uudisteagentuuri poolt nõudis kindlalt, kooskõlas nimetatud direktiivi artikli 5 lõike 3 punktiga d, et ära oleks märgitud nende allikas, mitte aga tingimata nende autori nimi.

148 Tegelikult, kuna ajakirjanduse ülesanne ei ole kontrollida niisuguse väljajätmise põhjuste olemasolu, on neil võimatu sarnases olukorras autori nime tuvastada ja/või ära märkida, ning seetõttu tuleb seda käsitada kui erandit põhimõttelisest kohustusest autori nime ära märkida.

149 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes tuleb teise küsimuse punktile b vastata, et direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punkti d, võttes arvesse sama direktiivi artikli 5 lõiget 5, tuleb tõlgendada nii, et selle kohaldamisel kehtib kohustus, et tsiteerimisel oleks ära märgitud tsiteeritud teose või muu kaitstud objekti allikas, sealhulgas autori või esitaja nimi. Sellegipoolest, kui direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punkti e alusel ei ole seda nime märgitud, siis tuleb nimetatud kohustus lugeda täidetuks, kui ära märgitud on üksnes allikas.

Kohtukulud

150 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

1. **Nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määruse (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse, kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades artikli 6 punkti 1 tuleb tõlgendada nii, et selle sätte kohaldamist ei takista asjaolu, et mitme kostja vastu autoriõiguste sisu poolest identsete rikkumiste tõttu esitatud hagid põhinevad liikmesriigiti erinevatel siseriiklikel õiguslikel alustel. Siseriikliku kohtu ülesanne on kõiki toimiku materjale arvesse võttes hinnata, kas nõuete eraldi menetlemise korral on olemas vastuoluliste otsuste oht.**

2. **Nõukogu 29. oktoobri 1993. aasta direktiivi 93/98/EMÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitse tähtaja ühtlustamise kohta artiklit 6 tuleb tõlgendada nii, et sellest sättest tulenevalt võib portreefotol olla autoriõiguste kaitse tingimusel – mida siseriiklik kohus kontrollib igal üksikjuhtumil –, et niisugune foto on autori intellektuaalne looming, milles peegeldub viimase isikupära ja ilmnevad tema vabad ja loomingulised valikud selle foto tegemisel. Seega, kui on tuvastatud, et kõnealusel portreefotol on teose tunnused, siis ei ole tema kaitse nõrgem kui kõigil muudel teostel, sealhulgas fotograafiateostel.**

3. **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas artikli 5 lõike 3 punkti e, võttes arvesse sama direktiivi artikli 5 lõiget 5, tuleb tõlgendada nii, et meedia, näiteks perioodikakirjastus, ei saa omal algatusel kasutada autoriõigusega kaitstud teost, viidates avaliku julgeoleku kaalutlustele. Siiski ei saa välistada, et ta võiks vajalikul**

hetkel osaleda niisuguse eesmärgi saavutamises, avaldades tagaotsitava isiku foto. Esiteks on vajalik, et see initsiatiiv leiaks aset kontekstis, kus pädevad siseriiklikud asutused on võtnud vastu otsuse või teinud toimingu avaliku julgeoleku tagamiseks, ja teiseks et see toimuks nimetatud ametiasutustega kokkuleppel ja kooskõlastatult, et vältida viimaste võetud meetmetega vastuollu minemise ohtu, ilma et uurimise eesmärgil foto avaldamiseks oleks julgeolekuasutuste konkreetset aktuaalset ja sõnaselget üleskutset siiski vaja.

4. Direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punkti d, võttes arvesse sama direktiivi artikli 5 lõiget 5, tuleb tõlgendada nii, et selle sätte kohaldamist ei takista asjaolu, et teost või muud kaitstud objekti tsiteeriv ajaleheartikkel ei ole autoriõigusega kaitstud keeleteos.

5. Direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punkti d, võttes arvesse sama direktiivi artikli 5 lõiget 5, tuleb tõlgendada nii, et selle kohaldamisel kehtib kohustus, et tsiteerimisel oleks ära märgitud tsiteeritud teose või muu kaitstud objekti allikas, sealhulgas autori või esitaja nimi. Sellegipoolest, kui direktiivi 2001/29 artikli 5 lõike 3 punkti e alusel ei ole seda nime märgitud, siis tuleb nimetatud kohustus lugeda täidetuks, kui ära märgitud on üksnes allikas.

Allkirjad